

<www.projectfrans.nl>

Tijdens een AIM-conferentie in november 2016 is de nieuwe website <www.projectfrans.nl> gelanceerd. Haar missie: 'de bevordering van het onderwijs in de Franse taal waarbij de methodiek gekenmerkt wordt door kernwaarden als doeltaal-voertaal, impliciet, inductief, onderdompeling en "usage-based" en waarbij de primaire focus de spreekvaardigheid is'. Volgens de makers, Audrey Rousse-Malpat en Wim Gombert, schieten de huidige methodes tekort, ligt er momenteel te veel nadruk op de receptieve vaardigheden (vooral leesvaardigheid) en hebben leerlingen in het Europa van de 21e eeuw meer nodig dan alleen Engels als vreemde taal. De site biedt veel informatie, publicaties en links over AIM en aanverwante didactieken, onderzoek hiernaar en kant-en-klare lesideeën en -materialen.

<russisch.levendetalen.nl/heritage>

Voor Russischtalige leerlingen die eindexamen Russisch willen doen, heeft de sectie Russisch van Levende Talen een speciaal programma opgezet om ze te begeleiden naar het eindexamen Russisch. Deze heritageleerlingen vertellen voor de camera over de reden(en) waarom ze eindexamen Russisch willen doen en hoe het (afstands)onderwijs is georganiseerd. Sommige leerlingen zijn bijvoorbeeld nog zwak in de kernvakken en kiezen Russisch als verplichte tweede taal, andere willen hun kennis van de Russische taal en literatuur aantonen met een cijfer op hun diploma, ze willen recht doen aan hun achtergrond, ze willen compensatiepunten verdienen en/of een hoger gemiddeld eindexamencijfer halen. De sectie Russisch heeft de video's van de jaren 2008–2016 nu bij elkaar gebracht in een playlist op haar eigen YouTubekanaal 'Docenten Russisch': <bit.ly/ltm-rusplaylist>.

<bit.ly/ltm-rusce>

De eindexamens Russisch komen jaarlijks wel in het nieuws. Regionale of lokale omroepen hebben belangstelling voor minder gangbare eindexamenvakken en interviewen vaak eindexamenkandidaten en docenten Russisch. Uit de opnames krijg je een goed beeld van het vak Russisch op school: Nederlandse en Russischtalige leerlingen komen aan het woord. Laat u verrassen door de reikwijdte van het vak.

<www.futurelearn.com/courses/frisian>

Het doel van deze site is om je op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met de Friese taal. De interesse voor het Fries is groot. Het kan zijn dat je Fries bent en je wilt meer weten over je eigen memmetaal, of je komt uit een ander deel van Nederland en het Fries heeft je altijd al geboeid. Weliswaar kun je in Friesland ook Nederlands spreken, maar het zal altijd gewaardeerd worden wanneer je de moeite neemt iemand in het Fries aan te spreken. Met behulp van deze site kun jij straks die schoonheid uit Franeker de liefde verklaren met *Ik hâld fan dy*. Of je bestelt een *reade wyn* op een terrasje in Sneek. Het leren van de Friese taal is bovenal een leuke ervaring.

<www.taalthuis.com>

Deze website in het Engels biedt uitgebreide mogelijkheden om Nederlands te leren. Van beginnende en gevorderde lessen tot opzoekgrammatica en toetsen. Wie lid wordt, krijgt toegang tot extra oefeningen.

<www.omniglot.com/writing/arabic.htm>

Op deze pagina is informatie over het Arabisch schrift te vinden, waaronder de verschillende schrijfwijzen van letters, de uitspraak en de transcriptie. Er staat ook achtergrondinformatie over het Arabisch.

<www.lepointdufle.net>

Hier is voor zowel docenten als leerlingen enorm veel materiaal te vinden. Docenten kunnen inspiratie opdoen voor nieuwe activiteiten in de les, terwijl leerlingen op deze site extra kunnen oefenen met onderwerpen die ze moeilijk vinden. Er is voor alle vaardigheden veel te vinden, van grammatica tot literatuur en van Franse cultuur tot schrijfvaardigheid. Ook deze site heeft voor ieder niveau materiaal.

<litlab.nl>

De Universiteit van Utrecht ontwikkelt een website waar docenten en leerlingen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in een digitale setting experimenten kunnen doen naar Nederlandse literatuur in de breedste zin van het woord. Zo zijn er op de site proeven te doen over personages, liedteksten en politieke speeches. Leerlingen ontdekken zo hoe literatuuronderzoek werkt en wat het oplevert. De proeven bieden bovendien aanknopingspunten voor het opzetten van een profielwerkstuk op het gebied van literatuurwetenschap. Litlab linkt in de proef over personages ook naar <personagebank.hum.uu.nl>, die intussen uit 193 romans van 859 personages laat zien hoe divers ze zijn: leeftijd, werk, stad of platteland, binnen of buiten Nederland, arm of rijk, zwart of wit? Wie wil weten hoe divers de Nederlandse literatuur is, kan hier terecht. Gebruikers kunnen zelf bijdragen aan de ontwikkeling van de Personagebank.

<playphrase.me>

Erg leuke, grappige gratis online tool om gesproken Engels te leren. Typ elke zin waarvan je het gebruik of de uitspraak wilt oefenen in en de tool zoekt automatisch deze zin in allerlei films en tv-series. Leerlingen zullen er veel plezier aan beleven. Ook leuk om de Stones uit *Stepping Stones* eens anders te bespreken, of voor de laatste vijf minuten van de les.

ict

Robert Neubecker

NO MORE MARKING

Nakijken. Hoeveel avonden heb je in de afgelopen tijd met een stapel toetsen aan de keukentafel gezeten? Misschien is het wel de minst enerverende bezigheid van een docent. Het past goed in het lijstje met vergaderingen en administratie. Ook is soms de ene toets nog niet nagekeken of de volgende komt er alweer aan. Nu is er veel te zeggen over (de noodzaak van) toetsen en hoe je dat organiseert, maar in deze rubriek willen wij het hebben over een andere manier van nakijken met behulp van ICT.

Wat blijkt nou als we het hebben over het beoordelen van werk van onze leerlingen? Mensen zijn helemaal niet zo goed in staat een objectief oordeel te vellen over hoe 'goed' bijvoorbeeld een geschreven tekst is. Tekstkwaliteit is dan ook een ingewikkeld gegeven dat afhankelijk is van een hele serie aspecten. Het is dan heel verleidelijk om ons bij dit soort ingewikkelde beoordelingstaken te richten op dingen die 'objectief' te meten zijn zoals spelling en grammatica. We onderwaarden of negeren zodoende belangrijke dimensies van het geschrevene zoals de argumentatie, het centrale idee of de stem van de auteur. Daarmee doen we het werk van de leerlingen tekort. Hoe doen we dan recht aan de tekst als we weten dat we de kwaliteit ervan niet goed objectief kunnen beoordelen?

Ranking the texts

Volgens dr. Chris Wheadon, een Britse expert op het gebied van assessment, mogen mensen dan tekstkwaliteit geïsoleerd niet goed op waarde kunnen schatten, ze zijn daarentegen wél erg goed in vergelijkende oordelen. We kunnen met andere woorden wel gemakkelijk een rangorde in tekstkwaliteit aanbrengen. Is de ene tekst beter dan de andere? Bij die vraag kan je holistisch beoordelen en kom je dus niet meteen terecht in de direct meetbare aspecten. Volgens Wheadon is de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid (of verschillende docenten hetzelfde cijfer geven voor iets) veel hoger in zijn experimenten met vergelijkend assessment.

Op basis hiervan heeft Wheadon vervolgens een programma geschreven en dat gratis op zijn website gezet. Het programma heet No More Marking (<www.nomoremarking.com>). Je kunt als docent documenten uploaden (bijvoorbeeld als pdf) en dan kun je een aantal mensen beoordelaar maken. Als ze inloggen op de site krijgen ze telkens twee teksten te zien en vervolgens hoeven ze alleen maar aan te geven welke beter is. Twee teksten doorlezen en bepalen welke beter is, gaat vele malen sneller dan ze goed doorlezen om te bepalen

wat voor beoordeling ze zouden moeten krijgen. Als je maar genoeg van deze vergelijkingen doet, krijg je een ranking van 'beste' tekst naar 'slechtste'.

David Didau (auteur van *What if everything you knew about education was wrong?* en het invloedrijke blog <www.learningspy.co.uk>) schreef een paar keer lovend over dit programma en hoe het betrekken van leerlingen in dit soort vergelijkende beoordeling de mogelijkheid creëerde om betekenisvolle discussies te hebben over waarom de ene tekst nou beter was dan de andere, en om daaruit precieze, generaliseerbare feedback te geven. Zijn advies was 'stop worrying about mark schemes ... start judging'.

Wij wilden dit natuurlijk weleens uitproberen en hadden een idee over hoe het past in onze taalles. We hebben een aantal historische en moderne liefdesgedichten in No More Marking gezet en al onze studenten beoordelaar gemaakt (geen zorg: dat was geen omslachtige exercitie). Studenten moesten steeds naar aanleiding van twee liefdesgedichten bepalen welke het beste was en uiteindelijk hadden we de ranking van de groep. Het viel meteen al op dat ze er absoluut niet lang mee bezig waren; vergelijken gaat veel sneller dan geïsoleerd beoordelen.

Landelijke Studiedag Levende Talen 2016

‘Dat er met liefde wordt nagedacht over het belangrijkste beroep ter wereld’

In de tweede helft van de les hebben we vervolgens een uitgebreid gesprek gehad met de groep over waarom deze uitslag eruit was gekomen. Waarom was het ene gedicht beter dan het andere? Welke aspecten waren er beter dan in een ander gedicht? We zetten het beste gedicht en het slechtste naast elkaar op het scherm en gingen openlijk vergelijken. Hier kwamen mooie gesprekken uit over waarom iets goed is (in vergelijking met iets anders). De eerste ervaring is dus erg positief.

Zelf aan de slag

Wat we nu willen gaan doen, is ditzelfde uitproberen bij een ‘officiële’ schrijfvaardigheidstoets. Studenten moeten essays schrijven voor een aantal toetsen en we gaan uittesten of de beoordelingen inderdaad sneller zijn en in sterkere mate overeenkomen bij verschillende docenten. Als dit inderdaad zo is, dan moeten we misschien maar op een breder front overgaan naar vergelijkende beoordelingen.

Blijft de vraag: hoe kun jij hier praktisch iets mee?

Op dit moment zijn er de mogelijkheden om pdf's, geluids- en beeldbestanden te uploaden op No More Marking. Voor taaldocenten zijn zowel geluidsfragmenten als teksten erg leuke opties. Wat dacht je er bijvoorbeeld van als je leerlingen opnames van hun eigen Engels uploaden? Of geschreven brieven? Schakel de leerlingen vervolgens in als beoordelaars en kom er samen achter welke aspecten belangrijk zijn om tot een succesvol taalproduct te komen.

Voor ons was het gebruik van dit programma in de les een succeservaring en die wensen we jullie ook van harte toe. ■

Roland Bruijn & Henk la Roi

Aan het slot van de Landelijke Studiedag van Levende Talen vertelt Peter Heerschop schijnbaar achteloos een handvol amusante verhalen over de schoolpraktijk. Het zijn verhalen om te lachen. Maar de goed verstaander hoort de cabaretier én docent ook onderwijs in haar optimale typeren: elke leerling verdient aandacht, leren is het mooiste wat er is, kwaliteit kun je voelen. In wat bijna Heerschops slotwoorden zijn, vat hij de Landelijke Studiedag van Levende Talen hartverwarmend samen met de woorden: ‘dat er met liefde wordt nagedacht over het belangrijkste beroep ter wereld’.

Met liefde voor alle leerlingen

Professor Piet van Avermaet, directeur van het Centrum voor Diversiteit en Leren in Gent, opende de dag met een lezing¹ die een sprekend voorbeeld is van met liefde en oog voor alle leerlingen nadenken over onderwijs. In het oktobernummer² van *Levende Talen Magazine* van 2015 stelde Van Avermaet al de vraag hoe we ons in het onderwijs kunnen verhouden tot de meertalige realiteit van hedendaagse scholen. Moeten we meertaligheid zien als een probleem? Of juist als een troef voor onderwijsverbetering? Van Avermaet ontzenuwt een aantal misconcepties rondom meertaligheid: de thuistaal zou de oorzaak zijn van taalachterstand van leerlingen met een migratieachtergrond. Het spreken van die thuistaal op school zou daarom in het belang

van de leerling ontmoedigd of zelfs verboden moeten worden. Het oorzakelijk verband tussen taalachterstand en thuistaal bestaat echter helemaal niet; eerder is sociaal-economische problematiek de oorzaak van taalachterstand en daaraan gerelateerde schoolprestaties. Ook blijkt de meertaligheid van de leerlingen veel complexer dan vaak gedacht: leerlingen spreken met heel veel groepen buiten de school Nederlands in plaats van de thuistaal, en een complexe vaardigheid als rekenen blijken leerlingen met een migratieachtergrond in het Nederlands te doen.

De gedachte dat een taalbad in het Nederlands de beste manier is om snel toegang te hebben tot de dominante taal en schoolsucces, blijkt ook al niet houdbaar op basis van empirische gegevens. Uiteindelijk is de kwaliteit van interactie en het niveau waarop gecommuniceerd wordt cruciaal voor de ontwikkeling van taalvaardigheid. Daarmee gaat de deur open naar een heel andere benadering van meertaligheid: niet als veroorzaker van taal- en schoolproblemen, maar als didactisch kapitaal. Door de meertalige repertoires van leerlingen effectief in te zetten, worden zij niet langer gefrustreerd in het leerproces en wordt tegelijk de weg geplaveid naar versterking van de schooltaal. Leerlingen die elkaar in de thuistaal mogen helpen, moeten hun bevindingen immers altijd weer in het Nederlands terug kunnen rapporteren

Piet van Avermaet (links) en Peter Heerschop. Foto's: Frank Claessen

aan de docent.

Van Avermaet schetst de contouren van onderwijs dat een voorbeeld is van de pedagogiek die Heerschop aan het slot van de dag bepleit: een positieve insteek waarbij de docent ten aanzien van taal niet de rol van politieagent op zich hoeft te nemen, het creëren van een basis voor de groei van zelfvertrouwen van alle leerlingen en de kans voor ieder kind om zich via taal op niveau het academische repertoire eigen te maken dat zo belangrijk is voor schools en maatschappelijk succes.

Meertaligheid: reden tot zorg?

Van Avermaet zet de meertalige realiteit van het onderwijs zo kristalhelder in het brandpunt, dat het welhaast ondenkbaar lijkt dat Judith Richters, de voorzitter van de vereniging, in haar openingswoord juist moest wijzen op het ‘risico van minder talen’ in het Nederlandse onderwijs. Juist op een studiedag over meertaligheid moest Richters het publiek oproepen om de petitie te tekenen tegen het voorstel van Ons Onderwijs2032 om alle moderne vreemde talen behalve Engels terug te dringen tot onderdelen in het keuzedeel Taal en Cultuur.

De petitie is intussen door meer dan 4000 mensen ondertekend, en uit het elan waarmee deelnemers en workshopleiders op 4 november na de openings-

sessies met elkaar in gesprek gaan, blijkt dat behalve zorgen gelukkig nog heel veel inspiratie te delen valt. Er viel flink wat te kiezen in de twee workshoprondes. Daarnaast konden deelnemers zich laten informeren op de onderwijsmarkt en bij de stands van de genomineerden voor het Europees Talenlabel.

Prijzenfeest

Na al het denkwerk konden de congressgangers lekker onderuitzakken in de pluchen stoelen van de grote zaal van het Beatrixgebouw in Utrecht. Voor sommige aanwezigen werd het toen nog even spannend: er werden heel wat prijzen uitgereikt. De Ronde Tafel Frans mocht als eerste een prijs toekennen aan het Stedelijk Gymnasium te Utrecht, voor het ontwerpen van het origineelste lesprogramma op de Dag van de Franse Taal. Daarna nam Kees van Ruremonde de Gerard Westhoff Taaldidactiekprijs 2016 in ontvangst, uit handen van de naamgever van genoemde prijs. Elders in LTM leest u daar meer over.

Peter Heerschop reikte ten slotte de prijzen van het Europees Talenlabel uit. Het project *Keunst en fleanwurk* kreeg een eervolle vermelding. In dit project gebruiken leerlingen de drie talen Nederlands, Engels en Fries door elkaar terwijl ze tegelijk aan andere vaardighe-

den, waaronder techniek, werken.

Voor het *Language Café*, een initiatief waarin de Rotterdam Business School aan 55 nationaliteiten de gelegenheid biedt het eigen taalkapitaal binnen de organisatie in te zetten, was er een derde prijs. De tweede prijs was voor het project *Shakespeare in 5 havo*, van mavo/havo Muurhuizen te Amersfoort: een succesvol project waarin leerlingen met overtuiging en plezier aan de slag gaan met het werk van William Shakespeare. De eerste prijs én de publieksprijs gingen naar *Paris, ville de cinema/Berlin Filmstadt*. In dit vakoverstijgende project dat is ontwikkeld aan het Borromeus College te Helmond, leren leerlingen ‘meer dan ze denken dat ze kunnen’: ze reizen naar het land van de doeltaal, verbeteren daar hun taalvaardigheid en nemen ook nog eens een film op. Toppunt van het project is natuurlijk het filmgala, met de uitreiking van de ‘Gouden sterren’.

Na het applaus en de bloemen was er de borrel: alle liefdevolle denkers over onderwijs hadden een hapje en drankje meer dan verdiend op deze mooie herfst-dag in Utrecht! CR ■

NOTEN

1. De PowerPoint van de lezing staat op <levende-talen.nl/2016/11/21/meertaligheid>.
2. Zie het themanummer Meertaligheid op <lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltn/issue/view/327>.